

ת"פ 46143/04/17 - מחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש נגד יוסף עבדי, אושרי אוחיון

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 46143-04-17 מחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש נ' עבדי ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני המאשימה נגד הנאשמים
כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא
מחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש
1. יוסף עבדי
2. אושרי אוחיון

ב"כ המאשימה: עו"ד מיכל פרייסמן

ב"כ הנאשם 1: עו"ד עדי קידר

ב"כ הנאשם 2: עו"ד שגיב בלומנפלד ועו"ד עדי לוזון

החלטה

1. נגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירת תקיפה הגורמת חבלה של ממש, שביצעו, על פי הנטען, בעת ששירתו כשוטרי משמר הגבול במשטרת ישראל.

2. ב"כ הנאשמים ביקשו לבטל את כתב האישום מטעם של חוסר סמכות עניינית ולחלופין, מטעם של העדר סמכויות חקירה והעמדה לדין של המחלקה לחקירות שוטרים. על פי הנטען, הנאשמים שירתו במשמר הגבול במסגרת שירות חובה בצה"ל. עוד נטען, כי לא הוצג במסגרת חומר החקירה שהועמד לעיונם, צו שר הביטחון המורה על גיוס הנאשמים למשמר הגבול בתקופת השירות הסדיר, כנדרש בסעיף 20 לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב] תשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות ביטחון"), וכי אף אם קיים צו כאמור, הרי שלמחלקה לחקירות שוטרים אין סמכות לחקור לוחמים בשירות סדיר המשרתים במשמר הגבול, וזאת לנוכח הוראות סעיף 25(ב) לחוק שירות ביטחון, הקובע, בין היתר, כי על יוצא-צבא המשרת במשמר הגבול בתקופת השירות הסדיר לא יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת המשטרה [נוסח חדש] תשל"א-1971 (להלן: "פקודת המשטרה"). על כן, כך נטען, למחלקה לחקירות שוטרים, לא הייתה סמכות לחקור את התלונה נגד הנאשמים ואף לא הייתה לה סמכות להעמידם לדין. ב"כ הנאשמים תמכו עמדתם בפסיקה ובהנחיות מנהליות מסוגים שונים.

3. המאשימה בתגובתה ביקשה לדחות את הטענות. המאשימה טענה, כי העברתם של הנאשמים לשירות במשמר הגבול בתקופת שירותם הסדיר נעשתה כדין וצירפה לתגובה תדפיס מתיקיהם האישיים לתמיכה בטענה. עוד נטען, כי לבית משפט צבאי סמכות מקבילה בלבד, לערכאות האזרחיות, ולא סמכות ייחודית לשפוט חייל שביצע עבירה צבאית המהווה גם עבירה על הדין הפלילי. באשר לסמכות החקירה והתביעה של המחלקה לחקירות שוטרים נטען, כי סמכות זו קבועה בפרק הרביעי 2 של פקודת המשטרה, שהוא פרק נפרד מהפרק הרביעי, ותחולתו על חיילים בשירות חובה המשרתים במשמר הגבול, לא הוחרגה בחוק שירות ביטחון.

4. ב"כ הנאשמים השיבו לתגובת המשיבה בתגובה ארוכה ומפורטת, שבה הפנו לאסמכתאות שונות, שהדגימו, על פי הנטען, את צדקת טענותיהם.

5. דין הטענות המקדמיות להידחות.

6. ההוראות הרלבנטיות בחוק שירות ביטחון קובעות כדלקמן:

"24. שירות במשמר הגבול

- (א) שר הביטחון, בהתייעצות עם שר המשטרה או עם מי שהוא הסמיך לכך, רשאי להורות בצו כי יוצא-צבא, שנמצא כשר לשירות והוא באחד הגילים שממונה עשרה עד עשרים ותשע, ישרת במשמר הגבול שבמשטרת ישראל (להלן - משמר הגבול) כל תקופת השירות הסדיר שהוא חייב בה או חלק ממנה, הכל כאמור בצו- בין שהתחיל בשירותו זה ובין אם לאו- ועליו להתייבב לשירות במשמר הגבול בהתאם לאמור בצו.
- (ב) שירות במשמר הגבול לפי חוק זה דינו לעניין חוק זה, חוקים הנוגעים לחיילים משוחררים וחוקי השיקום כדין שירות סדיר, והוא כשאין הוראה מפורשת אחרת בחוק זה.

25. סמכויות וחובות של המשרת במשמר הגבול

- (א) כל עוד יוצא- צבא משרת בהתאם לצו לפי סעיף 24(א), לא יראוהו, לעניין חוק השיפוט הצבאי תשט"ו- 1955, והתקנות לפיו, כחייל כמשמעותו בסעיף 1 לאותו החוק...
- (ב) דינו של יוצא- צבא המשרת כאמור הוא כדין שוטר בכל הנוגע לסמכויותיו וחובותיו, לרבות כללי המשמעת, ואולם-
- 1) לא יחולו עליו הוראות סעיף 10(2) לפקודת המשטרה [נוסח חדש] תשל"א- 1971 בדבר הסמכות לשחררו או לפטרו... וכן הפרק הרביעי לפקודה האמורה.
- 2) "...

7. אין חולק בין הצדדים, כי כאשר הגיעו הנאשמים לגיל גיוס, הם גויסו, בתקופת השירות הסדיר שלהם, לשירות במשמר הגבול. המאשימה הציגה את תיקיהם האישיים של הנאשמים ומבקשת ללמוד מכך, כי הצבתם בשירות סדיר במשמר הגבול נעשתה כדין. צוי שר הביטחון עצמם לא הוצגו.

לטעמי לא היה צורך אף בהצגתם של התיקים האישיים, שכן הצבתם של יוצאי-צבא בגיל המתאים בשירות במשמר הגבול היא פעולה מנהלית הנהנית מחזקת תקינות המעשה המנהלי וכשרותה אינה טעונה הוכחה (ראו למשל בג"ץ 5290/14 קוואסמה ואח' נ' המפקד הצבאי (11.8.14)).

משכך, יש אף לדחות את הטענה, כי צו שר הביטחון צריך להיכלל כעניין שבשגרה בחומרי החקירה בתיקים מסוג זה, כשם שלא ניתן לומר, כי על חומר החקירה לכלול את הסמכתו של הפרקליט שחתם על כתב האישום לייצג את היועץ המשפטי לממשלה בערכאות.

8. קראתי את החלטתו של בית משפט השלום בכפר-סבא בת"פ 34199-10-12 **מדינת ישראל נ' קאסא** (7.6.17), וכן את הפסיקה הצבאית שנזכרה בהחלטה, ואולם לטעמי לא ניתן להגיע לאותה תוצאה במקרה דנן. אינני סבורה כי שני המקרים שהובאו בעניין קאסא, ואשר מתייחסים לגיוסם של שני יוצאי צבא לשירות במשמר הגבול ללא צו כנדרש, בתקופה שלפני כשמונה שנים, יכולים להיחשב כמקרים מייצגים, שניתן ללמוד מהם על כך שהרשות נוהגת, כשגרה, בניגוד להוראת סעיף 24(א) לחוק שירות בטחון.

9. לנוכח האמור, חזקה כי הנאשמים הועברו כדין לשירות במשמר הגבול, וככל שהם מבקשים לסתור חזקה זו, עליהם להביא ראיה לכך.

10. אשר לסמכותה של המחלקה לחקירות שוטרים לחקור ולהעמיד לדין את הנאשמים, סעיף 25 לחוק שירות בטחון נוקט לשון ברורה בנוגע לדינים החלים על יוצאי צבא שהוחלט בצו על שירותם במשמר הגבול; חיילים אלה אינם נחשבים "חיילים" כמשמעותם בסעיף 1 לחוק השיפוט הצבאי אלא הם נחשבים שוטרים לכל דבר ועניין, חלות עליהם הוראות הדין והמגבלות החלות על שוטרים, למעט ההוראות שנקבעו במפורש בסעיף 25 הנ"ל, ובכלל זה הוראות הפרק הרביעי לפקודת המשטרה.

11. דא עקא, שסמכות החקירה והתביעה של המחלקה לחקירות שוטרים נקבעה בפרק הרביעי 2 לפקודת המשטרה, אשר תחולתו על חיילים המשרתים שירות סדיר במשמר הגבול לא סויגה בחוק שירות בטחון.

12. סעיף 49ט לפקודת המשטרה, המצוי בפרק רביעי 2 לפקודה קובע:

"49ט. סמכות חקירה

**(א) על אף האמור בכל דין, חקירה של עבירה כמשמעותה בתוספת הראשונה, אשר
בביצועה חשוד שוטר, לא תיערך בידי משטרת ישראל, אלא בידי המחלקה לחקירות
שוטרים שבמשרד המשפטים..."**

13. אין בידי לקבל את טענת ב"כ הנאשמים, לפיה משמעות התיבה "הפרק הרביעי", המופיעה בסעיף 25, כוללת בתוכה גם את הביטוי "הפרק הרביעי 2", או כי הפרק הרביעי 2 הוא "תת-פרק" של הפרק הרביעי בפקודה. מדובר בשני פרקים שונים ונפרדים בפקודת המשטרה. אף אם הפרק הרביעי 2 נחקק לאחר סעיף 25 לחוק שירות הביטחון, לא ניתן לקבוע בדרך של פרשנות או היקש כי מקום בו נקט המחוקק בלשון המפורשת "הפרק הרביעי" התכוון למעשה גם ל"פרק הרביעי 2". לו רצה המחוקק להרחיב את תחולתו של הסייג גם לפרק הרביעי 2 לפקודת המשטרה, היה בידו לעשות שימוש במכשיר של תיקון חקיקה עקיף, כפי שנעשה, לשם דוגמא, בסעיף 40יא לפקודת המשטרה, המצוי אף הוא בפרק הרביעי 2, ביחס לדברי חקיקה אחרים. ודוק, אין מדובר בשתי פרשנויות אפשריות להוראת סעיף 25(ב) לחוק שירות ביטחון, שיש לבחור ביניהן את זו המקלה עם הנאשמים, אלא שהפרשנות המוצעת על ידי ב"כ הנאשמים אינה אפשרית באשר אינה עולה בקנה אחד עם לשונו המפורשת של החוק.

14. הפרשנות המוצעת על ידי הנאשמים אף אינה עולה בקנה אחד עם רוח החוק ותכליתו. חיילים בשירות סדיר המוצבים בשירות במשמר הגבול, הם חלק אינטגרלי משורות משטרת ישראל, ופעמים רבות מבצעים את משימותיהם כתף אל כתף עם שוטרי משטרת ישראל מיחידות אחרות. לו הייתה מתקבלת עתירתם הפרשנית של ב"כ הנאשמים, לפיה המשטרה היא בעלת הסמכות לחקור יוצאי צבא המשרתים במשמר הגבול בתקופת שירותם הסדיר, היה נוצר מצב לפיו שוטרים חוקרים את חבריהם בחשד לביצוע עבירות פליליות, מצב שאותו בדיוק ביקש המחוקק למנוע באמצעות הקמת המחלקה לחקירות שוטרים, שהיא חלק מפרקליטות המדינה, ומנהלה מוסמך כפרקליט מחוז בכל הנוגע להעמדה לדין של שוטרים ושוטרי משמר הגבול.

15. לעניין זה אוסיף, כי אין בהחלטת בית המשפט המחוזי בירושלים בעת"מ (י-ם) 5744-09-14 **גורביץ' נ' משטרת ישראל** (30.9.14) עליו נסמך ב"כ הנאשם 2 כדי לשנות מהחלטתי, שכן באותו עניין התייחס בית המשפט המחוזי לאי-תחולתו של סעיף 10(2) לפקודת המשטרה על יוצא צבא שהוצב בתקופת שירותו הסדיר במשמר הגבול, בשעה שחוק שירות ביטחון החריג באופן ברור ומפורש תחולתו של סעיף זה על חיילים במעמדם של הנאשמים, בעוד שהמחוקק נמנע מלהחריג את תחולתו של הפרק הרביעי 2 לפקודת המשטרה באותן נסיבות.

16. לנוכח האמור לעיל, הבקשה לביטול כתב האישום עקב פגם או פסול בכתב האישום, העדר סמכות עניינית או סמכות חקירה או ההעמדה לדין על ידי נציגי המחלקה לחקירות שוטרים נדחית.

17. המזכירות תעביר העתק ההחלטה לצדדים.

18. המשך דיון במועד שנקבע.

ניתנה היום, כ"ו אלול תשע"ז, 17 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.

